
Konkurransesvirkemidlene

Hva er et konkurransevirkemiddel og hvordan bruke dem for å oppnå konkurransefortrinn? Lær hvordan du lager en markedsførings-miks.

1 Forord

Dette er den siste e-boken i min serie for dem som ønsker å lære helhetlig markedsføring.

I min første e-bok – ”**Marked, segmentering og markedsystemt**” - tok jeg for meg hva et marked er, hvilke markedsformer som eksisterer, hvordan markedene kan deles opp, hvordan du går frem for å segmentere markedet for å finne dine mest lønnsomme kunder og hva et markedsystem er, hva det består av og hvordan dette markedsystemet påvirker enhver markedsbeslutning som virksomheten treffer og hvorfor vi alltid må ta hensyn til dette markedsystemet i all markedsplanlegging.

Deretter tok jeg for meg markedsføringsbegrepet i boken ”**Helhetlig markedsføring**”. Her så jeg på hva markedsføring er, hva begrepet består av, den historiske utviklingen og hvilke ulike former for markedsføring som finnes og hva som er formålet med disse ulike markedsføringsformene.

I den tredje e-boken – ”**Markedsplanen**” – tok jeg for meg hvordan vi går frem for å planlegge markedsinnsatsen og koordinere denne markedsinnsatsen med resten av virksomheten til et markeds mål og -strategi som bygger opp under virksomhetens forretningsmål og -strategi.

I denne e-boken tar jeg for meg konkurransevirkemidlene som virksomheten har til rådighet for å skape konkurransefortrinn vis a vis sine konkurrenter, hva begrepet består av, hvordan du planlegger bruken av dem av dem og hvordan du til slutt må koordinere og samordne alle disse konkurransevirkemidlene i en helhetlig markedsførings-miks som skal være i stand til å nå virksomhetens markeds mål gjennom å følge den valgte markedsstrategien som operasjonaliseres gjennom bruken av konkurransevirkemidlene. Målet er her å komme frem til hvordan bruken av alle disse konkurransevirkemidlene skal ende opp i konkurransefortrinn som skiller virksomheten ut i fra sine konkurrenter på en positiv måte.

2 Innhold

1 Forord	2
2 Innhold.....	3
3 Brukervilkår (terms of use).....	9
4 KonkurransEVirkemidler.....	10
4.1 Kundeverti	11
4.1.1 Verditilbud.....	11
4.1.2 Kundevertianalyse	11
4.1.3 ”Dyktighet/viktighet” matrisen (tiltaksmatrien)	13
4.2 KonkurransEfortrinn.....	16
4.2.1 Ressurser + evner = KonkurransEkraft.....	17
5 Markedsførings-miksen	20
5.1 Helhetlig markedstenkning	21
5.2 Mål hierarki.....	24
5.3 Virkemiddelbruken må skreddersys målgruppen.....	24
5.4 4 markedsdimensjoner	24
5.4.1 Omdømme dimensjonen	27
5.4.2 Service dimensjonen.....	27
5.4.3 Rekrutteringsdimensjonen.....	28
5.4.4 Oppfølging dimensjonen	28
6 Produktet.....	29
6.1 Basis produktet	31
6.2 Det ytre produkt (det konkrete produkt).....	32
6.2.1 Design	34
6.2.2 Øko - produktet.....	34
6.2.3 U.S.P. - Unique Selling Proposition	38
6.3 Utvidet produkt.....	39
6.4 Meta produktet.....	42
6.5 Potensielt produkt.....	49
6.6 Produktsortiment og sortimentpolitikk.....	51
6.6.1 Produktpyramide.....	52
6.6.2 Produktgruppe.....	52
6.6.3 Produktvariant.....	52
6.6.4 Produktmodell	52
6.6.5 Beskrivelse av et produktsortiment.....	52
6.6.6 Sortimentlengde (lengde).....	53
6.6.7 Sortimentbredde (bredde).....	53
6.6.8 Sortimentdybde (Dybde)	53
6.6.9 Sortimentkonsistens (Sammenheng eller konsistens)	54
6.6.10 Forhold som påvirker valg av sortiment	55
6.6.11 Konsekvenser ved valg av sortiment størrelse:	57
6.6.12 Avviklingssignaler	57
6.7 Produktkart	58
7 Distribusjon.....	60
7.1 Direkte og indirekte distribusjon.....	60
7.2 Distribusjonskanaler.....	62
7.3 Mellomleddets funksjon	64
7.3.1 Grossistleddet	64

7.3.2	Detailjhandelen.....	68
7.4	Samarbeidsformer i distribusjonsleddet	68
7.4.1	Filialforetak.....	68
7.4.2	Frivillige kjeder	69
7.4.3	Franchising	70
7.4.4	Noen konsekvenser av samarbeidsformene.....	71
7.5	Valg av distribusjonskanal	72
7.6	Distribusjonsmål.....	74
7.7	Distribusjonstrategi - skyve eller trekk prinsippet?	74
7.7.1	Trekkprinsippet (Markedshorizontal linje).....	75
7.7.2	Skyve prinsippet (Kundehorizontal linje)	75
7.8	Push- og pull - strategier (trykk- og trekk kommunikasjon)	76
7.8.1	Push - strategier (trykk-kommunikasjon)	76
7.8.2	Pull-strategi (trekk-kommunikasjon)	77
7.9	Distribusjonsform (intensiv, selektiv, eksklusiv distribusjon)	78
7.9.1	Hvorfor begrense siste leddet?	78
7.10	Just in time.....	79
7.11	Hylleplassering.....	83
7.11.1	Impuls- og nødvendighetsvarer	84
7.11.2	Høy- og lavinteresse produkter	85
7.11.3	Varegrupper	86
7.11.4	Sortiment størrelse	86
7.11.5	Tyngde.....	86
7.11.6	Planogrammer	87
7.11.7	Hylleplasselastisitet og varekategorisering.....	87
7.11.8	Reoler og hylleplassering.....	88
7.11.9	Hylleplassering og kunden	89
7.11.10	Den beste hylleplassen	90
7.11.11	Hyllenes adferdstyring	92
7.11.12	Hylleplassavgifter	92
7.12	Planleggingmodell for valg av distribusjonstrategien	96
8	Prisen	97
8.1	Konkurransesituasjon	98
8.1.1	Fullkommen konkurranse.....	99
8.1.2	Monopol.....	102
8.1.3	Oligopol.....	105
8.1.4	Monopolistisk konkurranse.....	106
8.2	Substitutter og komplementære produkter.....	107
8.3	Inntekt og andre makroforhold	108
8.4	Skatter, avgifter og prisreguleringer.....	109
8.5	Grossist- og konsumentpris	110
8.6	Forventningpriser	111
8.7	Andre priser	111
8.8	Interne faktorer som påvirker prispolitikken til bedriften	111
8.8.1	Målsettinger	111
8.8.2	Bedriftens øvrige strategier (Marketing-mix).....	113
8.8.3	Kostnadene	114
8.8.4	Varens art.....	114
8.8.5	Likviditet.....	115
8.8.6	Kapasitetsutnyttelse	115

8.9	Eksterne faktorer som påvirker prispolitikken til bedriften	115
8.9.1	Etterspørsel.....	115
8.9.2	Markedstruktur.....	116
8.9.3	Bransjepraksis	116
8.9.4	Leverandørene	116
8.9.5	Konjunkturer	116
8.9.6	Myndigheter.....	116
8.9.7	Kunden.....	117
8.10	Mål for prispolitikken	117
8.10.1	Maksimere salget	118
8.10.2	Markedsandel	118
8.10.3	Maksimere fortjeneste	118
8.10.4	Ønske om en viss fortjenestemargin	118
8.10.5	Møte eller unngå konkurranse	119
8.10.6	Stabilisere prisnivået	119
8.10.7	Støtte andre produkter	119
8.11	Prisdifferensiering.....	120
8.12	Prisstrategi og prispolitikk.....	122
8.12.1	Markedsform	122
8.12.2	Målgruppe og marketing-miks	123
8.12.3	Situasjonsanalyse av interne og eksterne arbeidsbetingelser.....	123
8.12.4	Mål for prispolitikken	125
8.12.5	Selvkost og dekningspunkt analyse.....	125
8.12.6	Prisstrategi	126
8.12.7	Pris/kvalitet	126
8.12.8	Pris nivå og prisprofil	127
8.12.9	Produktets livssyklus	129
8.12.10	Kundeverdier	134
8.12.11	Prisdifferensiering	136
8.12.12	Aktiv eller passiv prispolitikk?.....	137
8.12.13	Rabatt politikk.....	137
8.12.14	Pris kalkulasjon.....	137
8.12.15	Implementering av prispolitikken	138
8.12.16	Kontroll og oppfølging	138
8.12.17	Oppsummering:	138
8.13	Rabatt og rabattpolitikk.....	141
8.13.1	Kvantumsrabatt	141
8.13.2	Kontantrabatt	143
8.13.3	Års rabatt	143
8.13.4	Funksjons/forhandlerrabatt.....	144
8.13.5	Maktrabatt	144
8.13.6	Sesongrabatt	144
8.13.7	Introduksjonrabatt	144
8.14	Priselastisitet	145
8.14.1	Etterspørselskurven.....	145
8.14.2	Priselastisitet	146
8.14.3	Elastisk priselastisitet.....	148
8.14.4	Nøyralelastisk priselastisitet	148
8.14.5	Uelastisk priselastisitet.....	149
9	Markedsliekevekt.....	150

9.1	Skift i tilbud og etterspørsel.....	152
9.1.1	Skift i tilbudskurven	153
9.1.2	Skift i etterspørselskurven.....	156
9.1.3	Krysspriselastisitet.....	160
9.1.4	Inntektselastisitet	161
9.2	Vinnings optimal produksjonsmengde.....	162
9.3	Hvordan kalkulere prisen?	164
9.3.1	Markedsorientert prissetting.....	165
9.3.2	Konkurrentbasert prissetting	167
9.3.3	Kostnadsbasert prissetting	167
10	Service (menneskene)	169
10.1	Servicebegrepet	169
10.1.1	Hva er god og dårlig service?.....	169
10.1.2	Hva er forskjellen mellom et produkt og en tjeneste?	170
10.2	Abstrakte (ikke-fysisk)	171
10.3	Integrerte.....	171
10.4	Varierte (personavhengige)	171
10.5	Forgjengelige (kan ikke lagres eller returneres).....	171
10.6	"Sannhetens øyeblikk"	172
10.6.1	Begrepet "sannhetens øyeblikk".....	174
10.6.2	Hva avgjør "sannhetens øyeblikk"?	174
10.6.3	Hva skaper "sannhetens øyeblikk"?	176
10.6.4	Spesielt viktig for tjeneste- og serviceytende virksomheter	178
10.6.5	En utvidet definisjon av "sannhetens øyeblikk".....	179
10.6.6	Sjonglering av "sannhetens øyeblikk"	180
10.6.7	Virksomheten som et teater	180
10.7	Servicekonsept	182
10.7.1	Virksomheten og kunden har ofte motstridene oppfattelse av servicenivået	182
10.7.2	Serviceperspektiver	183
10.7.3	Partene i servicekonseptet.....	184
10.8	Serviceledelsesystemet.....	185
10.8.1	Kultur og filosofi.....	186
10.8.2	Definisjon av servicebegrep.....	187
10.8.3	Markedssegment.....	188
10.8.4	Vår image.....	189
10.8.5	Serviceleveransesystemet	189
10.9	The Service Profit Chain Model	191
10.10	5-trinns modell for "god servicekvalitet"	192
10.11	Merkevarens betydning for serviceopplevelsen.....	193
10.12	Ledelsens kontrollområder av sannhetens øyeblikk	195
10.12.1	Sosiopsykologiske omstendigheter.....	195
10.13	Roller og scripting	197
10.13.1	Service delivery system.....	199
10.13.2	Organisasjonskulturen.....	201
11	Profil/posisjon	203
11.1	Hvorfor er et godt omdømme viktig?	203
11.2	Hva skaper omdømme?	204
11.2.1	Likhetspunkter.....	205
11.2.2	Differensieringspunkter	206

11.3	Omdømme stjernen	206
11.3.1	Synlighet:	207
11.3.2	Åpen:	207
11.3.3	Mottakelig:	208
11.3.4	Annerledes:	208
11.3.5	Ekte:	208
11.3.6	Konsistent:	208
11.4	Synlighet	209
11.5	Annerledesstrategi	212
11.6	Ektehet	216
11.7	Åpenhet (transparent)	217
11.8	Konsistent	218
11.9	Balmers ACID-test	221
11.9.1	Faktisk identitet	221
11.9.2	Kommunisert identitet	221
11.9.3	Ideell identitet	222
11.9.4	Ønsket identitet	222
11.10	Aakers elements of a corporate brand	223
11.11	Visuell profil	224
11.11.1	Videre lesing	226
12	Markedskommunikasjon	226
12.1	Kommunikasjonsoppgaver	228
12.2	AIDA-modellen	233
12.3	Former for markedskommunikasjon	233
12.4	Hva er et kommunikasjonvirkemiddel?	235
12.5	Hva er en kommunikasjonskanal?	235
12.6	Betalte og ikke-betalte kommunikasjonskanaler	236
12.7	Hva er en kommunikasjonvirkemiddel strategi?	237
12.8	Hva er en kommunikasjonmiks?	238
12.9	Mediemiks og mediestrategi	240
12.10	Anbefalt arbeidsmodell for kommunikasjonvirkemiddel miksen	241
12.11	Tradisjonelle kommunikasjonvirkemidler	242
12.11.1	Fortsatt en viktig del	243
12.11.2	De tradisjonelle kommunikasjonvirkemidlene	243
12.11.3	Virkemiddelstrategien avgjør virkemiddelbruken	243
12.11.4	Virkemiddelbruken må samles og koordineres i en kommunikasjonvirkemiddelmiks	244
12.12	Personlig salg	245
12.12.1	Salg er en salgsprosess	246
12.12.2	Salg er en kjøpsprosess	247
12.12.3	Salgsformer	248
12.12.4	Butikksalg	248
12.12.5	Feltsalg	249
12.12.6	Telefonsalg	250
12.12.7	En kostbar salgsform	250
12.13	Emballasje	251
12.14	Sales Promotion (SP)	252
12.15	Trade promotion	253
12.16	Sponsing	254
12.16.1	Norges fjerde største kommunikasjonskanal	254

12.16.2	Sponsormarkedet	255
12.16.3	Formålet med sponsorvirksomhet (sponsing)	256
12.17	Hvordan virker sponsing?	257
12.17.1	Ulike typer assosiasjoner	258
12.17.2	Hvordan måle effekten av sponsing?	259
12.17.3	Clarity og fit (samsvar)	260
12.17.4	Er noen typer assosiasjoner viktigere enn andre?	261
12.17.5	Aktivere sponsoratet	261
12.17.6	Hvordan måle fit i sponsing?	261
12.17.7	Høy fit - ikke alltid positivt?	263
12.17.8	Lav fit som strategisk utgangspunkt	265
12.17.9	Fit er fleksibelt	265
12.18	Public Relation (PR)	266
12.18.1	Kriseledelse	267
12.19	Den sosiale spredningprosessen ("jungeltelegrafene" / "vareprat")	267
12.19.1	To-steps - hypotese	269
12.19.2	Mist 2/3 av alt salg kommer fra Word Of Mouth ("vareprat")	271
12.19.3	Fra offline vareprat til online vareprat	272
12.20	Direkte markedsføring	272
12.20.1	Et interaktivt markedsføringsystem	274
12.20.2	Et eller flere medier benyttes	274
12.20.3	Skape en målbar reaksjon	275
12.20.4	Hyppige markedsføringsaktiviteter	277
12.20.5	Fullfilment	277
12.21	Reklame	280
12.21.1	Direkte og indirekte reklame	283
12.21.2	Grafiske- og analoge mediekkanaler	285
12.21.3	Avisene (Dagspressen)	286
12.21.4	Ukepresse	287
12.21.5	Fagpresse	288
12.21.6	Plakat og trafikkreklame	289
12.21.7	Radioreklame	290
12.21.8	Kinoreklame	291
12.21.9	TV-reklame	291
12.22	Digitale kommunikasjonsvirkemidler	292
12.22.1	Digital kanalstrategi	293
12.22.2	Digitale kommunikasjonskanaler	294
12.23	Integrasjon og synergi mellom kanalene	296
12.23.1	Synergieffekter	296
12.23.2	Integrasjon	297

3 Brukervilkår (terms of use)

Dette er en papirversjon av flere artikkelserier som du finner her:

<http://kunnskapssenteret.com/>

Papirversjonen er lastet ned for personlig bruk. Det er ikke lov til å kopiere innholdet eller spre det til andre uten skriftlig samtykke på forhånd. Andre kan laste ned sin egen personlig papirversjon ved å bestille papirversjonen her:

<http://kunnskapssenteret.com/ebooks/>

Ønsker du å bruke artikkelserien som en del av et undervisningsopplegg kan du inngå en klasse- eller partneravtale som gir deg muligheten til å distribuere kopier til alle dine elever og kursdeltakere. Nærmere informasjon finner du her:

<http://kunnskapssenteret.com/abonnement/>

Kort om Kjetil Sander (f.1968)

Etter at Kjetil ble uteksaminert fra NMH/BI i 1996 jobbet han først som markeds- og systemsjef i NorgesGruppen Servering ASA, før han kastet seg på ".com-bølgen" og ble "grunder" og "forretningsutvikler".

Siden slutten av 1990-tallet har han vært involvert i mer enn 10 selskaps-etableringer og enda flere spin-off og konsepter. Selv om hovedvekten har vært IT relaterte selskaper og konsepter, har han også vært med på å etablere alt fra barer og klesforretning til konsulent-, telemarketing-, eiendoms- og reiselivsselskap. Noe som har gjort han til en ressursperson innen forretningsutvikling og –drift generelt.

På fritiden har han også bygd opp Kunnskapssenteret.com siden 2001, hvor han har fungert som ansvarlig redaktør og skrevet de drøye 2100 artiklene på høtskole- og universitetsnivå som ligger her (per nov. 2015).

I tillegg driver han flere egenutviklede portaler og nettavis, ved siden av å jobbe som daglig leder for webbyrået og hostingsselskapet OnNet AS i Oslo. Samtidig som han har styreverv i flere norske og utenlandske selskaper.

Nettsider: <http://kunnskapssenteret.com>

Facebook: <http://facebook.com/kunnskapssenteret.com/>

E-post: redaksjonen@kunnskapssenteret.com

4 KonkurransEVirkemidler

Med **konkurransEVirkemidler** mener vi:

”Virkemidler en virksomhet kan benytte for å skape viktige kundeverdier og kortsiktige konkurransefortrinn”

Virkemidlene definisjonen sikter til er de såkalte konkurransevirkemidlene. En fellesbetegnelse for Philip Kotler`s 4-P`er:

1. **Produkt (Product)**
2. **Distribusjon (Place)**
3. **Pris (Price)**
4. **Markedskommunikasjon (Promotion)**

Disse 4-Pene er etterhvert blitt utvidet til 7-Per:

- **Personell (People)**
- **Penger**
- **Posisjonering (Profil/image/rykte/omdømme)**

Denne boken handler med andre ord hvordan en virksomhet kan bruke disse konkurransevirkemidlene til å skape:

1. **Viktige kundeverdier**
2. **Kortsiktige konkurransefortrinn**

For å få utbytte av denne boken er det dermed påkrevd at du vet hva en kundeverdi og et kortsiktig konkurransefortrinn er og hvorfor det er viktig å skape viktige kundeverdier og konkurransefortrinn.

La meg derfor starte med å definere disse to nøkkelbegrepene og betydningen av disse, før jeg tar for meg hvordan du bør bruke disse konkurransevirkemidlene for å nå virksomhetens langsiktige og kortsiktige mål.